

MAROSUJVÁR

FÜGGETLEN POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Megjelenik minden esütörtökön.

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 8 k. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő:

FÜSSY JÓZSEF laptulajdonos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veress József

könyvkereskedése Marosujváron.

Az első „Hadi délután” Marosujváron.

Marosujvár közönsége ismét jelét adta minden nemes és hazafias eszméért való lelkesülésének, amikor március hó 28-án a sebesült katonák javára Hadi délutánon tömegesen megjelent. Anyagilag és erkölcsileg sikerült délután volt.

Szabó Albert m. kir. főbányatanácsos urnak mélységes hálával köszönjük gyönyörű felolvasását. Klaszikus tömörséggel, az előadói művészet minden megkapó varázsával, színekben gazdag, a mai modern írásművészetben párját ritkító, a szintizta magyar nyelv zengő szépségével terjeszkedett ki a háborus napok problémáira. Kifejtette a háboru okát, idézte a harctér hőseinek ragyogó tetteit, sok véres szenvedését, ezzel szemben élénk tárta az itthonmaradtaknak kötelességeit — a mindenkit érintő drágaság mellett is — a társadalom és a jótékonyosság mezején. Rávilágított a Hadi délutánok magasztos céljaira; kedves és közvetlen szavakban adózott a sebesültek kiváló orvosi kezeléseért kórházunk nagytudásu, fáradhatatlan agilitásu főorvosának: Dr. Jancsó Ödön urnak és a sebesültek ápolásáért a legnemesebb missziót teljesítő ápoló hölgyeknek. Felolvasásának befejező soraiban a sebesült katonákhoz fordult a legtisztább, legszentebb hazafiui érzés hangján, annyi ledülettal, a felolvasói készség olyan pompázatos erejével, hogy eltűntek a szegény, kopott ruhájú, sápadt sebesült vitézek — és hősök álltak ott ragyogó diszben, glóriás fővel. — Magyar szivből sarjadt, magyar szivhez szálló gyönyörű beszéd volt!

A főbányatanácsos ur nagyhatásu. sziveket-lelkeket megindító beszédét teljes terjedelmében, lapunk ezen szá-

mának más helyén külön cikkben közöljük s felhívjuk rá olvasóink figyelmét. (Szerk.)

Ezután dr. Bergleiter Gyuláné urnő énekelt Kálmán Imre Obsitos c. operettjéből a Borul az ég is — kezdetű poétikus dalt és Hetényi Heidelbergnek egyik szép művét. — Bársony, meleg hang, a felső regiszterekben csupa csillogás, a mélyebb fekvésben búbajos, szívet átjáró. Egyenletes, kitiűnően iskolázott hangon énekelt.

Binder Józsefné urnő kétszer gyönyörködtetett bennünket. Dr. Bergleiterné urnő énekét kísérte művészi megértéssel, sok-sok finomsággal. A mikor pedig Beethoven-nek és Grieg-nek, ennek a két zeneóriásnak műveit játszotta, éreztük, hogy lelkünk elszáll a szürke hétköznapiak porából a művészet csillagsugáros honába, tisztán és boldogan — és mi földetlen fővel állunk, hallgatjuk a legbűvösebb melodiákat, a melyek egy művész-asszony-nak ujjai nyomán életre keltek. —

Kovács Sándor ur aktuális verset adott elő Kiss Menyhértől, Emőd Tamástól és Szász Menyhértől természetes egyszerűséggel, bensőséggel.

A bányászzenekar precizitással, művészettel játszott, mint rendesen. Musik karnagy ur zenei tudásának, művészi készségének megnyilatkozását és zseniális vezetésének nyomát most is örömmel tapasztaltuk. Külön-külön és együtt föltétlen dicséret!

*

A kezdet nehézségeit legyőzve, bátran mehet tovább az Egyesület a Hadi délutánok rendezésében. Számíthat minden szépért lelkesülő, nemesen érző polgártársunk jóakaratu támogatására. Vezesse az Egyesületet továbbra is a magyarok Istene és áldja meg hazafias munkálkodását dus eredménnyel! (k. s.)

Szabó Albert főbányatanácsos beszéde.

A Vöröskereszt marosujvári fiókjá által rendezett hadi délutánt Szabó Albert m. kir. főbányatanácsos ur a fiók buzgó alelnöke az alábbi nagyhatásu felolvasással nyitotta meg:

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Ne ítéljenek el, ha szokatlan és ebből folyólag nehéz feladatomban járatlanságot, ügyetlenséget tanusítok. Olyan nehéz és nagy időket élünk, hogy mindenkinek képességét meghaladó feladatokra kell a legkészségesebben vállalkozni. Ezen tudattól áthatva kerültem én is erre a reám nézve szokatlan pódiumra; feladatomban pedig az — így intézte az érdekes rendezőség, — hogy Marosujvár nemes gondolkodásu és áldozatra mindenkor kész közönségét barátkoztassam meg, vagy legalább is igyekezzem megbarátkoztatni azzal a hazafias cselekedettel, hogy amikor egy szerény keretben mozgó hadi délután lezajlásában részt vesz és filléreit a hazafias. meg szent célra áldozza: honleányi és hazafiui kötelességet teljesít.

Miért tagadnám, gondolkodtam afőlött is, hogy milyen alakban oldjam meg a reám hárított feladatot? Ugyanis az élcélódó alak, főleg ha sikerül, derültebb hangulatot képes kiváltani és hozzájárul a csüggedés elűzéséhez, vagy legalább is muló elfeledéséhez, erre pedig mindnyájan reá vagyunk utalva, ámde hadi délutánia gyűltünk össze és nem cabaréra, és ezzel számolva, őseredetű székely szivem és magyarán érző lelkületem arra irányított, hogy feladatomban megoldására a komoly alakot válasszam; hiszen egyébként és

Képes levelező-lapok helyi érdekűek, valamint más fajta újdonságok mindig nagy választékban kaphatók:

Füßy József könyvkereskedésében.

köztudomásu tény, hogy „sirva vigad a magyar“, amit nem kell a jelen esetben szószerinti értelemben venni, hanem úgy kell értelmezni, hogy a magyar nemzet lelkülete inkább hajlik a komoly hangulat, mint a mód nélküli örvendezés felé.

Más részről nem téveszthettem szem elől azt a célt sem, hogy nem annyira mulattatási és mulatozási céllal gyűltünk ide össze, mint inkább és főleg azért, hogy hazafias kötelességét teljesítve, jóra hajló szívünknek-lelkünknek egyaránt, egy megnyugtató és fölemelő, a hűséges kötelességteljesítés nyomán fakadó jóleső érzést szerezzünk.

Nyolcadik hosszú és kinos hónapja, mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy a szív legmélyéig vágó, irtózatos. a világ létezése óta elő nem fordult, borzalmas világháború cselekvő részesei vagyunk.

Általánosan tudva van, tehát ebben a szűk keretben nincs helye kiterjeszkedni arra, hogy a kultura jelen magasra fejlődött időszakában, mi idézte elő ezt a mérhetetlen kiterjedésű iszonyatos háborút? Röviden és a valóságnak megfelelően megállapítható, hogy az európai műveltség legalacsonyabb fokán álló orosz hordának, egyeduradalomra való jogtalan törekvése és a hidegvérű kalmár angolnak, irigységgel párosult cudar hiúsága gyújtotta lángra és vitte harcba békeszerető Monarchiánkat és nagynevű hűséges szövetségesét, a nagy Németországot és sorakoztatta mellénk értékes támaszul Törökországot.

Emberi méltóságunk, igazságunkba helyezett mély és őszinte meggyőződésünk parancsolta, hiszen maga koronás apostoli királyunk Őfelsége mondotta: „mindent meggondoltam és aszerint határoztam“, hogy a reánk kényszerített háborút — melyet ádáz ellenségeink, úgy az egyes embert, mint az egész világot megdöbbentő bérgyilkossággal siettettek. melynek országok koronájának hordozására valóban méltó, a legideálisabb családi boldogságban élt trónörökös pár esett áldozatul — felvegyük és igaz ügyünk győzelmében vetett erős hittel megküzdjük.

Nyolcadik hónapja, hogy kezdetben a nyár perzselő hevében — folytatólag a lombhullató őszön és utóbb a tél dermesztő hidegében, egyaránt kitartó hősiességgel küzdjük a létünk és nem létünk kérdésében döntő irtózatos háborút, mindenik ott és olyan eszközökkel, a

hová a hazaszeretetet hívó szava állította és a mit módjában van a hazáoltárára áldozatul hozni.

Legjobbaink, apa, fiu, testvér és férj, szóval hazánk férfi virága a harctérre vitte legdrágább kincsét: fiatal életét, hogy kockára tegye és ha a balsors úgy kívánja, feláldozza a hazábecsületéért és mi akik oda nem mehettünk, itthon folytatjuk a küzdelmet, olyan eszközökkel, melyek méltóan illeszkednek az önzetlen hazaszeretettel folytatott küzdelem sorozatába.

Ezzel elérkeztem mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, voltaképpen feladatam, a mai és az azt követő hadi délutánok céljának ismertetéséhez.

A Gondviselés különös kegye nyilvánult meg abban, hogy a bányamunkásaink részére létesített korszerű kórház lehetővé tette azon üdvös gondolatnak megvalósítását, miszerint felajánlhattuk azt, a harctéren megsebesült hős katonáink által leendő igénybe vételre. Hazafias készséggel tett ajánlatunk elfogadott és érdemes kerületi bányafőorvosunk buzgolkodása, önkéntes ápolónők toborzása, azoknak szakszerű kiképzése, módot nyújtott arra, hogy valóban hazafias, de e mellett a legteljesebb osztatlan elismerésre méltó, önzetlen fáradozásuk a magasztos cél szolgálatába álljon. Hogy kórházunk milyen tényezőjévé vált a hadviselés folytán ápolásra utalt hősök gondozásában, ápolásában, az az azon körülményekből állapítható meg, hogy ide Marosujvárra mindenkor a nehéz sebesültek lettek vezényelve s hogy valóban hivatásos orvosok kezelésben és ápolásban részesültek, arra a felgyógyultak száza mellett, élénk bizonyíték az a körülmény, hogy ápolójaink közül csak egyetlen-egy halálozási eset fordult elő, a másodikat haldokolva hozták kórházunkba és a meggyógyultan távoztak a hála érzetétől könnyekkel telt szemekkel váltak meg a jó-téteményekben jeleskedő személyzettől.

Megyeszerte köztudattá vált, hogy a marosujvári bányamunkás kórházban ápolat sebesültek részesültek a legfokozottabb figyelemben és a mi ezt méltóképpen kiegészítette a legbőszégesebb ellátásban.

Hála és köszönet Marosujvár és a vidék nemesen gondolkozó és hazafias cselekedetre mindenkor kész közönségének, egyenként és összesen, kinek-kinek érdeme szerint, azért a szeretettel teljes gondolko-

dásért, hogy a kórház természetszerűleg szűk korlátok között mozgó élelmezését, mintegy versenyezve siettek megjavítani és igen-igen sokszor a szó szoros értelmében megvendégeléssé emelni. Legyen minden egyes adakozónak a saját maga szerzte jó érzésen felül igaz és értékes jutalma, az ápolat hősök hálálkodása és az a tudat, hogy valahányszor szenvedő testvéreink testi épességét csillapították, mindannyiszor hazafias áldozatkészséget teljesítettek.

Tudatosan, tehát józanul gondolkozó közönség előtt sem igazolásra, sem mentségre nem szorul az a tény, hogy a nyolchónapos világháború, a megélhetési viszonyokat annyira megnehezítette, megdrágította, hogy a mit egy-két hónappal előttem megtehettek egyesek, ahhoz a feladathoz ma, az anyagi erők egyesítésére van szükség. Szükség van legfőképpen azért, hogy senki köztüllünk ne juthasson abba a kinos helyzetbe, hogy adna szívesen de nincs annyija, mint a mennyit a cél az az igazoltan nemes cél, hogy szeretett sebesült testvéreink ne is éhezzenek, meg kíván.

Csak a napokban zaklatta föl aránylagos lelki nyugalmunkat és okozott mindnyájunknak mély lehangoltságot, bánatot az a kinos hír, hogy a Monarchia legerősebb, a hadi technika minden vívmányának érvényesítésével megépített és bevehetetlennek méltán tartott várát, a legádázabb muszkánál is rettenesebb ellenség — az éhség miatt kellett — a dicsőségesen küzdött védő seregnek végső kiéheztetése miatt, feladni.

Sebesültjeink élelmezésének megjavítása, helyesebben Marosujvár már megszerzett jó hírnevének megmentésére gyűltünk tehát össze, hogy adózott filléreinkből koronák legyenek és ezeket a koronákat használjuk fel arra, hogy a kik legdrágább kincsüket, életüket tették kockára a hazáért és mindnyájunkért, ne éhezzenek. A szeretet és a hála az emberi szív ezen legnemesebb érzelmei irányítsák tetteinket és akkor és így, megszerezhetjük magunknak a földi élet legtökéletesebb jutalmát; a hiven teljesített kötelesség nyomán fakadó boldogító meglepedést.

Szeretetünkre és hálánkra érdemes minden egyes harcos, a ki édes hazánk védelmére fegyvert fog, szeressük tehát őket és legyünk hálások irántuk. Hasson át mindnyájunkat az a tudat, hogy:

„A szeretet mindent oda ad,
Mégsem fogyatkozik;
A hála az mindent le ró
Is migis tartozik“.

Nem fejezhetem be rövid s talán máris unalmassá vált bevezető felolvasásomat a nélkül, hogy hozzátok ne szóljak. Ti hős sebesültek! Hozzátok fordulok tehát szívem lelkem egész melegével köszöntve titeket, Marosujvár egész közönsége nevében és dicsőítve neveiteket, a miért szeretett hazánk magyar vérel megszentelt rögjeit, ádáz ellen-ségeinktől midezideig hősieken megvédelmeztétek és kérve kérem a magyarok Istenét, hogy titeket, ha egészségtek visszanyerése után újra a harctérre kerülnétek, valamint az igazunkért és létünkért harcoló dicső hadseregünk és nagynevű szövetségeseink minden tagját, fegyvereiteket áldja meg győzelemmel, az öröm teljes kiküzdésével, hogy a második ezredéves honalapításnak legközelebbi időszaka ennek a hazának minden rendű lakossára kivétel nélkül, hozzon egy dicsőbb, egy boldogabb jövőt, hogy egymást testvérként szeretve váljon szálló igévé, hogy végre — egészen boldog a magyar!

Éljen a haza!

HIREK.

— **Husvét.** Ünnepet hirdet a harangok zugása, Eljött a feltámadás ünnepe, eljött a husvét!

Urunk, megváltónk e napon feltámadott, beváltá ígését s miután e földön nagy művét befejezte: „fel-mene a mennyekbe.“

Ennek emlékét ünneplik ma az emberek milliói. Hálaíma száll fel a magasba, s felzendül a hivek ajkáról a husvéti szent zsoltosma.

Ámde a zsoltosma ájtatos hangjaiba belevegyül az ágyuk bömbölő zenéje is. A keresztény világ e szép, e magasztos ünnepén sem szünetel a háboru rettenetessége, a háboru borzalma. Folyik a vér, s mint a vihar, felzug a csatazaj.

„Ha halljátok a háboru rettenetességeit ne féljétek“ mondta a világot megváltó Jézus.

„Szükség azoknak lenniök“ mert így lesznek tele a szívek. Tele lesznek a szívek bánattal, keserőséggel és az Istenfélő bánat megtermékenyíti azt szeretettel, könyörülettel, hittel bizalommal!

— **Halálozás.** Kolozsvárról kaptuk a gyászhirot, hogy Kercsedi Bőjt

Kálmán alsófehér-vármegye nyug. főszolgabírója múlt hó 21-én életének 48-ik és boldog házasságának 5-ik évében hosszas szenvedés után Kolozsváron elhunyt. A megboldogult több éven át Marosujvár főszolgabírója volt. S innen került Balázsfalvára. Bőjt-he Kálmán mint főszolgabíró erős kezű, de puritán jellemű, és igazságos érzületű volt. A társadalmi életben leereszkedő, nyájas, barátságos magatartásával, általános szeretet és nagy-rabecsülést vivott ki magának.

— A Második hadi délután.

A magynr Vörös kereszt-egyesület helybeli fiókja által rendezendő második hadi délután folyó hó 4-én, vagyis husvét vasárnapján lesz. Lelkes érdeklődéssel készülődik városunk közönsége a Stefánia-bánya intézkedő termében délután 5 órakor kezdődő második háborus délutánra is. Szinte mámorosnak mondhatnók azt a hangulatot, melyet az első s minden tekintetben elit és abszolút nivos hadi-délután közönségünk lelkében kiváltott. Az üdvös célu hazafias intenciájú előadásokra felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Iskolai előadás.** A marosujvári m. kir. állami polgári iskola tanártestülete Szabó Albert főbányatanácsos ur vezetése mellett a hadbavonult katonák özvegyeinek és árváinak ugyancsak a helybeli bányatársaspénztári kórházban elhelyezett sebesült katonák javára folyó évi április hó 5-én, husvét másodnapján a Stefánia-bánya intézkedő nagytermében „Iskolai előadást“ rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépő-díjak: Az első 6 sorban 1 korona, többi sorban 60 fillér. Állóhely 30 fillér. Műsor: 1. Kossuth induló. Énekli az intézet énekkara. 2. A varázsgyűrű. Színmű 1 felvonásban. 3. Egyszeregy. Párbeszéd 1 felvonásban. Katonadalok. Énekli az intézet énekkara. 4. A baba járni tanítja megsebesült apját (élőkép) és Die Waelt am Rhein. 5. Katonadalok. Előadja az intézet énekkara. 6. A kutya. Színmű 3 felvonásban. Magyar népdalok egyveleg. 7. Lövészárak sebesültek kötözése. (Élőkép.) Ima. Énekli az intézet énekkara.

Cabaret-est. Krasznai Ernő színigazgató, aki marosujváron már működött társulatával, március hó 28 án este Cabaret-estét rendezet a Stefánia-bánya intézkedőjében. Programja nagy élvezetes volt és változatos. Maga a színiigazgató hatalmas sikert váltott ki úgy drámaji, mint vígjátéki és bohózáti jelenésével, K. Lendov

Karolin szavalata, (Különösen a Baba című.) nagyon tetszett, ugyancsak Nagy Margit subrett aki kedvés ismerőstünk a multból, elragadván mókázott, énekelt. Közönség nagy számban volt és kitűnően mulatott. Volt minden, ami szemnek, fülnek kellemetes. Ennél pedig ki akar többet ebben a válságos időben?

Csak a zongora állt és hallgatott szomorúan, mintha haragudt volna arra az egyszál hegedűre, ki a színpalak mögött konkurrenciát csinált neki.

— **Tűz.** Múlt hó 25-én késő este rémes vészjelzés zavarta fel városunk nyugalma. Tűzet jelzett a vész-síp. Az álmukból feljédt emberek ide-oda szaladgáltak, míg jó későre kisült, hogy a tűz tollunk távol, Felvinc községben pusztít. a hol az éjjel két ház égett le. Állítólag két gyerek a szalma tetőzet közvetlen közelében galambokra lövöldözött s ebből keletkezett a tüzeset.

— **Kérelem a Hadi délutánok érdekében.** Nagyon kérjük Marosujvár minden rendű és rangú lakosát, hogy azok, kik a *Hadi délutánok* sorozatos előadásain szerepelni óhajtanak (szavaltat, ének, zene, dialóg vagy egyfelvonásos vígjáték keretében) legyenek szívesek szándékukat Kovács Sándor urnál (Stefánia-bánya) bejelenteni.

A magasztos cél érdekében a n. é. közönség minél élénkebb érdeklődését kéri.

Hazafias tisztelettel:

A magyar Vörös-Kereszt-Egyletének helybeli fiókja.

— **El kell fogadni a német pénzt is.** A pénzügyminister rendeletet adott ki, melyben utasítja a kir. adóhivatalokat, hogy fizetéseknel ezután el kell fogadni a német pénzt is. A ministeri rendelet megállapítása szerint a márka értéke normális viszonyok közt 1 korona 18 fillér, most azonban 30 fillérrel emelkedett az árfolyama. A rendelet egy másik pontja szerint 80 pfenninget 1 kor. értékben kell elfogadni.

Füssy József,
kiadó.

Ha ön nem tud enni,
ha rosszul érzi magát, biztos segítséget nyer az orvosilag kipróbált
Kaiser-féle gyomor
Borsmenta

Karamellakban

Jó étvágyat kap, a gyomrot erősíti. Üdítő és erősítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen az utazásnál. Egy csomag ára **20 és 40 fillér.**

Kapható: Gál Béla
gyógyszertárában
Marosujvárt.

Füssy József könyvnyomdája

könyv-, papir-, író-, rajz- és festőszer-
kereskedése Torda, Vallásszabadság-tér

Alapított
1867-ben.

Dombornyomású névjegyek, levélpapírosok és borítékok
szép és izléses kivitelben, olcsó árak mellett készülnek

Telefon
34 szám

Készít:

irodalmi műveket,
tankönyveket,
folyóiratokat,
hírlapokat,
községi nyomtatványokat,
kereskedelmi, ügyvédi és iskolai
nyomtatványokat,
vonalzott üzleti könyveket,
számlákat,
árjegyzékeket,
báli és esküvői meghívókat,
eljegyzési kártyákat,
névjegyeket,
körleveleket,
gyászjelentéseket,
falragaszokat,
szórólapokat
és minden a könyvnyomdaiparban
előforduló munkákat izléses és
hibátlan kiállításban, szolid árak
mellett.

Nagy raktár:

Gimnáziumi, polgári fiu- és pol-
gári leányiskolai, valamint elemi
iskolai könyvekből.

Író- és levélpapírokbán, üzleti köny-
vekben, szépirodalmi művekben,
regényekben, ifjúsági iratokban,
ima könyvekben, mesés könyvek-
ben, folyóiratokban, divatlapok-
ban, teljes író- és rajzkészletekben.

As „ARANYOSVIDÉK”

független politikai és társadalmi
lap kiadóhivatala.

Az „Aranyosvidék” Torda-Aranyos
vármegye legelterjedtebb lapja és
így a hirdetni akaró közönség
a legbiztosabb siker reményében
adhatja fel hirdetését az Ara-
nyosvidékbe. A hirdetések
díjai minimális árakon vannak
számítva.

Főszolgabírói, körjegyzői, papi, ügyvédi, végrehajtói és iskolai nyomtatvá-
nyok nagy raktára. Hazai és helybeli képes lev.-lapokban nagy választék.